

Gäller för: BB- och neonatalmottagning

Innehållsansvar: Jessica Koldemar, (jesom1), Ivasjuksköterska

Granskad av: Pontus Johansson, (ponjo3), Överläkare

Godkänd av: Karolina Andersson, (karan56), Verksamhetschef

Neonatalmottagning

På Södra Älvsborgs Sjukhus erbjuder vi neonatalvård i hemmet till barn med behov av specialistvård under nyföddhetsperioden. Det innebär att en sjuksköterska eller barnsköterska från teamet har digitala eller fysiska besök med er en eller flera gånger i veckan utifrån era och barnets behov.

Förutsättningar för att kunna vårdas i hemmet

- Stabil andning och cirkulation. Övervakning med apnéalarm eller ”Bitmos” är inget hinder. Extra syrgastillförsel är inte heller något hinder.
- Barnet ska kunna hålla normal kroppstemperatur i vanlig rumstemperatur.
- Barnet bör börjat öka i vikt. Kan sondmatas helt eller delvis.
- Bilbarnstol för att kunna ta sig mellan hemmet och sjukhuset, i egen bil eller taxi (sjukresa erbjuds).

- En förälder eller annan närstående som är tillgänglig förstår och talar svenska eller engelska för att kunna ta kontakt med neonatal. Tolk används vid digitala och fysiska besök.
- Föräldrarna ska ha tillräcklig kunskap och känna sig trygga med att sköta sitt barn i hemmet.
- Rökning inomhus får ej förekomma.

Vad innebär neonatal sjukvård i hemmet i praktiken?

Barn som vårdas i hemmet är fortfarande inskrivna inom neonatalverksamheten och har samma rättigheter som övriga inneliggande barn när det gäller till exempel rätt till tillfällig föräldrapenning och fortsatt kuratorskontakt. Detta innebär också att ni kan ringa dygnet runt för rådgivning.

Ni får vägledning i hur ni på bästa sätt kan observera ert barn. Ni går även igenom rutiner kring eventuella behandlingar som ska utföras i hemmet, exempelvis sondmatning eller ljusbehandling. Egen våg att använda under vårdtiden skickas med hem ifrån neonatal för att kunna registrera barnets vikt.

Besök planeras utifrån barnets och era behov och kan variera under vårdtiden mellan fysiska och digitala besök. Digitala besök sker via appen "Vård och hälsa" och bokas vanligen via mammas personnummer. Det kan bli aktuellt för er att komma in till sjukhuset i samband med läkarkontroll eller t.ex. för sonsättning. Barnet blir utskrivet när hen är medicinskt stabil, kan äta själv via amning eller annan tillmatning och går upp tillfredställande i vikt. Det kan också handla om att ljusbehandling skall vara avvecklad och att bilirubinvärdet sjunker stabilt.

Om barnet behöver en återinläggning sker detta vanligtvis på neonatalenheten.

Vid besöket

Besöket sker vid amningsmottagningen, hiss F på plan 8. Sjuksköterskan gör en bedömning tillsammans med föräldrarna av barnets allmänna status. Exempelvis vitalitet, andning, kroppstemperatur, hudfärg, hudveck, avföring och urin. Utifrån barnets vikt görs en nutritionsplanering tillsammans med föräldrarna. Vid ett fysiskt besök görs vid behov sondbyte och eventuell provtagning. Sjuksköterskan har en stödjande funktion utifrån föräldrarnas behov. Tid för frågor och information utifrån situation finns.

Hur kan jag observera mitt barns allmäntillstånd?

Det är föräldrarna som känner sitt barn bäst. Därför är de observationer som föräldrarna gör av barnet mycket viktiga. Var särskilt uppmärksam på:

- Barnets hudfärg, exempelvis blekhet
- Om barnet blir trött och inte orkar äta
- Barnets kroppstemperatur
- Nästäppa, snuva och kladdiga ögon. Ha gärna koksalt hemma
- Om barnet börjar kräkas mycket oberoende av måltider, t. ex. i horisontellt läge och om det grimaserar och tappar matlust
- Om naveln blir röd och kladdig - tvätta med koksalt och kompress
- Om ni observerar rodnad av huden runt naveln som sprider sig, kontakta genast neonatalavdelningen för avstämning.

Kontakta neonatalmottagningen/neonatalavdelningen om

- Sonden åker ut och ni inte har ett planerat fysiskt besök inom de närmsta timmarna
- Barnets kroppstemperatur är under 36,5 grader trots att ni provat åtgärder för att värma barnet
- Barnets andningsmönster och hudfärg förändras
- Barnet är ovanligt trött och inte orkar äta som tidigare
- Ni inte får ett rosa lackmuspapper då ni kontrollerar sondläge

Utrustning som är bra att ha hemma

Att köpa/hyra med sig hem

- Blöjor - prematurblöjor säljs på apoteket och vanlig matvarubutik
- Koksalt (köpt eller kan kokas själv, se 1177) för näsan och eventuell ögontvätt
- Termometer för att kontrollera kroppstemperatur
- Ev. amningsnapp och tröstnapp
- Flaskor att värma maten i
- Salvor
- Köpa eller hyra bröstpump via apoteket på SÄS. Startavgift för att hyra pump via SÄS apoteket 349 kr och sedan en dygnshyra på 23kr. Faktura skickas efter återlämning.
- Om ditt barn behöver speciell ersättning kommer vår dietist att förskriva detta till er. Ni behöver dock beställa hem det via 1177 eller ringa Skövdedepån 010 - 441 31 90, knappval 3.

Skickas med från avdelningen

- Sondsprutor

- Tejp för att extratejpa sonden
- Ev. tillsatser som blandas i bröstmjök/modersmjölksersättning
- Ev. speciella mediciner som skall administreras i hemmet
- Våg

Att tänka på när ni är hemma

Temperaturreglering

För att barnet ska kunna åka hem behöver hen först kunna hålla kroppstemperaturen utan vattenmadrass. Eftersom temperaturregleringen hos barnet ännu inte är fullt utvecklad behöver du som förälder i hemmet kontrollera kroppstemperaturen vid två tillfällen under de första dagarna för att försäkra dig om att barnet behåller en kroppstemperatur mellan 36,5 och 37,5 grader. Ett barn som blir för kallt förbrukar mycket energi på att hålla sig varm i stället för att öka i vikt. Ett barn som blir för varmt kan bli trött och mindre intresserad av att äta. När barnets temperatur är stabil räcker det att känna på barnets nacke, rygg och mage.

Om ditt barn blir kallt:

- Lägg barnet hud mot hud
- Använd gärna bärsjal eller tub/tröja
- Använd mössa inomhus
- Använd flera lager av kläder/filtar i sängen
- Om inget av ovanstående hjälper, kontakta neonatalavdelningen för rådgivning

Sondmatning

- Värm maten i vattenbad till ca 37 grader.
- Kasta överbliven mat efter måltiden.
- Lagret av sondsprutor fylls på av personalen under vårdtiden.
- Kontrollera alltid sondens läge innan du börjar sondmata.
- Kontrollera att tejpen sitter fast ordentligt och byt ut eller förstärk vid behov
- Kontrollera att markeringen är på plats vid näsvingen och stämmer överens med siffermarkeringen.
- Sätt sondsprutan på sonden och dra upp maginnehåll, kontrollera sedan emot lackmuspapperet så att det blir rosa. Blir det rosa är detta ett tecken på att sonden ligger i magsäcken.
- Om det inte kommer upp något maginnehåll, prova att spruta ned 2 ml luft och dra sedan tillbaka igen. Du kan också ändra barnets läge eller ge lite mat i munnen på sked eller via kopp eller amning.
- Mata aldrig om du inte får att lackmuspapperet blir rosa. Den kan då vara felaktigt placerad. Kontakta då neonatal för rådgivning.
- Barnet kan med fördel sondmatas vid bröstet eller i famnen. Detta för att förknippa mättnaden med bröstet, för att skapa närkontakt och för att du ska kunna se hur barnet reagerar på maten.
- Avsluta sondmatningen genom att spruta ned ca 0,5 ml luft genom sonden.

- Rengör sprutorna genom att dra isär dem, skölj dem med först kallt och sedan varmt vatten. Låt lufttorka. Återanvänd dem och byt sprutor en gång per dygn.
- Sondsprutorna ska inte kokas eller diskas i maskin.
- Sondmatning bör endast ske av föräldrar/anhöriga som fått genomgång i sondmatning med sjuksköterska.
- Sonden byts ut med 2-3 veckors intervall.

Sömn

Enligt Socialstyrelsens rekommendationer minskar risken för plötslig spädbarnsdöd om barnet sover i ryggläge när föräldrarna inte är vakna och befinner sig i närheten. Prematurbarn har svårt att ligga i ryggläge eftersom de inte kan samla ihop kroppen på samma sätt om en fullgånge. Ryggläge anses vara säkrare än sidoläge eftersom barnet i sidoläge kan riskera att rulla över från sidan till mage men med stöd för att inte falla över till magläge. Barnet skall sova i egen säng i föräldrarnas sovrum alternativt egen bädd i föräldrarnas säng. Egen bädd innebär att barnet skall ha egen madrass och eget täcke för att undvika att barnet blir för varmt. Ta bort överflödiga kuddar som riskerar att ramla över barnet.

Bad

Många barn tycker om att bada, men 1-2 gånger per vecka räcker gott och väl. Många prematura barn tycker om att bada genom att ha en handduk runt sig för att kunna samla ihop sig lättare.

Mellan baden tvättas barnet där det behövs. Halsveck, ljumskar, öronveck och armhålor kontrolleras varje dag så att även dessa hudtytor är rena och torra. Det går bra att bada även innan navelstumpen har ramlat av.

Blöjbyte

Många barn blir röda i rumpan eftersom avföringen är lös, lite frätande och kommer ofta. Lufta och håll rent och torrt. Vid röd och irriterad hud kan du badda med bröstmjölk. Salvor kan också användas för att skydda huden. Rådgör gärna med neonatal om vad som är bäst för just ditt barn.

Besök - infektionsrisker, handhygien och tobak

Ett nyfött barn är i behov av lugn och ro för att växa. För tidigt födda barn är känsligare än andra, till exempel för intryck såsom ljus och ljud. I den mån familjen och ert barn orkar går det bra att ta emot besök från släkt och vänner, men begränsa besöken den första tiden. Ingen som kommer på besök bör vara förkyld eller ha annan smittsam sjukdom. Eftersom barn i förskoleåldern löper en ökad risk att smittas av infektionssjukdomar bör man begränsa besök av barn i denna ålder. Det kan även vara lämpligt att undvika miljöer där många samlas, såsom kollektivtrafik eller gallerior. Det går dock mycket bra att vistas utomhus. Om någon i familjen blir sjuk bör denne undvika nära kontakt med barnet, exempelvis pussar eller nysningar i närheten av barnet. God handhygien upprätthålls normalt med handtvätt i tvål och vatten. I infektionstider skall även handsprit användas. Det är även viktigt att alltid hålla inomhusmiljön kring barnet rökfri, då nyfödda och för tidigt födda barns lungor är extra känsliga för irritationen från tobaksrök.

Pumpning och hantering av bröstmjölk

Pumpning av bröstmjölk bör genomföras direkt efter amning eller tillmatning. Tvätta händerna innan du pumpar. Efter pumpning sköljs flaskorna och pumptillbehören med kallt vatten och handdiskas eller maskindiskas och lufttorkas. Pumpset, flaskor och nappar (inte slangar) kokas i fem minuter en gång per dygn. Möjlighet finns att hyra elektrisk bröstpump via apoteket i SÄS huvudentré Startavgift för att hyra pump via SÄS apoteket 349 kr och sedan en dygnshyra på 23 kr. Faktura skickas efter återlämning.

Förvaring av bröstmjölk och modersmjölksersättning

Urpumpad bröstmjölk kan förvaras i kylskåp (+4-6 grader) i max tre dygn. Blanda inte kall och varm bröstmjölk, men håll gärna ihop mjölken från samma dygn när den är kall. Märk flaskorna med datum. Bröstmjölk ska frysas inom ett dygn från pumpningen om den ska frysas

in. Hållbarheten i frys är sex månader. Den frysta mjölken tinas i vattenbad med kallt vatten. Den håller sedan i ytterligare ett dygn och kan inte frysas ned igen.

En nyöppnad förpackning bröstmjölksersättning är vanligtvis hållbar i tre veckor. Blanda pulvret med kokt vatten som fått svalna.

Färdigblandad ersättning kan förvaras i kylskåp i åtta timmar.

All prematurformula och eventuella matberikningar är gratis så länge som barnet är inskrivet i neonatalvård i hemmet. Alla specialanpassade mjölkersättningar förskrivs av dietist och levereras hem efter att ni som föräldrar beställt via 1177 eller via Skövdedepån. Vanlig mjölkersättning som kan köpas i butik är **INTE** något som förskrivs.

Viktiga telefonnummer

Neonatalavdelningen (dygnet runt) 033 616 3127, knappval 2

NVIH-expeditionen 033 616 3123 (måndag, onsdag & fredag 8-15)

Information om handlingen

Handlingstyp: Patientinformation

Gäller för: BB- och neonatalmottagning

Innehållsansvar: Jessica Koldemar, (jesom1), Ivasjuksköterska

Granskad av: Pontus Johansson, (ponjo3), Överläkare

Godkänd av: Karolina Andersson, (karan56), Verksamhetschef

Dokument-ID: SAS9003-1367181295-448

Version: 6.0

Giltig från: 2026-05-07

Giltig till: 2028-05-07